مایسترۆی سلێمانی لەهەولێر بوو .. حەیدەر عەبدولڕەحمان

ئەمڕۆ ئێوارە، چاوەڕوانی ئەوە بووم، لەگەڵ هاتنی شانۆیی (مایسترۆ) لەنووسین و دەرهێنانی حەیدەر ئەبو حەیدەر، لەسلێمانیەوە بۆ هەولێر، کەمێک تێنوویەتی خۆمان لەو هەلومەرجە چەق بەستووە بئ شانۆییەی هەولێر بشکێنین،
لەماوەی 55 خولەکدا لەگەڵ کۆمەڵێ شێت لەنەخۆشخانەیەکی تایبەتدا کاتمان بەسەر برد.
بەرجەستە کردنی واقیعی تاڵی هەندێ لەکۆمەڵگا ڕۆژهەڵاتیەکان، لەوانەی کەوتوونەتە ژێر جەزرەبەی ڕژیمە نا دیموکراسی و دکتاتۆرەکان و شوبهاندنی ئەو واقیعە تاڵەی تێیدا دەژین بەشێتخانەیەک، پرسێکی نوێ نیەو تا ئێستا لەچەندین کاری شانۆیی و درامی دا ڕەنگی داوەتەوە، بەڵام ستایل و فۆرمی هەر یەکێک لەوان تایبەتمەندی خۆیان هەبووە، تەنانەت هەندێ لەو بەرهەمانە هەمان ناونیشانی مایسترۆ بەخۆیانەوە هەڵدەگرن.
دەرهێنەڕ بۆ بەرجەستە کردنی واقیعی ئەو شێتخانەیە، نەخۆشخانەکەی وەک لابورێک لێ کردوە بۆ شۆرینەوەی دەماغ و کاڵ بوونەوەی هەموو ئەو بیرو باوەڕە نیشتمانیانەی لە مێشکی ئەو کاراکتەرانە دایە، بۆ ئەوەی وەک ڕۆبۆتیان لێ بێت و بکەونە ژێر دەسەڵاتی ئەوانەی نایانەوێ هیچ تاکێکی ئەو کۆمەڵگایە لەژێڕ ڕکێف دەرچێ و ببێت بەمر□ؤ□ک بیر کاتەوەو کار بۆ ئازاد بوونی خۆی بکات.
بەڵام دەرهێنەر هەموو شێتەکانی لەیەک قالب داوەو نەیتوانووە، جیاوازی فۆرم لەنێوان هیچ لەواندا دروست بکات، وەک ئەوەی هەر شەش کاراکتەر تەنیا یەک کاراکتەر بن
نەک هەر لەفۆرمدا، بەڵکو لەئاماژەو دەلالات و بزوتنەوەشدا هەست بەو جیاوازیە ناکرێ.
پێم وایە هۆکاری ئەو یەک قالبیەی کاراکتەرەکان لەوە دایە کە دەقەکە لەڕەسەندا دەقی مۆنۆدراما بووەو یەک ئەکتەری سەرەکی بۆ داندراوە، بۆیە کاراکتەرەکانی تر هیچ دیالۆژێکیان نیەو وەک کۆمبارسیان لێ هاتووە.
دواتر دەقەکە گۆڕاوو□ بۆدەقێک کە شەش کاراکتەری بێ دیالۆژی بۆ زێدە بکرێت بۆ دروست کردنی وێنەیی شانۆیی بەڵام بینەر بەهۆی دوورو درێژی دیاڵۆگی ئەکتەری سەرەکی و دوور خستنەوەی شەش ئەکتەرەکەی تر لەفەزای نمایشەکە، ئەوە دەزانێت ئەو ئەکتەرانە

تەنیا بە نمایشی چەند دیمەنێک زێدە کراون، خۆ ئەوە ڕاستە ئەوان جوانکارییەکی زۆریان بەنمایشەکە بەخشی، بەڵام نمایشەکە چمکی مۆنۆدرامای لەدەست دا.
هونەری گەورەی مۆنۆدراماش لەوە دایە کە تەنیا ئەکتەرێک بتوانێ ببێت بە ئەلتەرناتیف بۆ شەش ئەکتەرەکەی تری نمایشەکە.
موزیک:
دەکرێ ئەو نمایشە بەنمایشی موزیک ناو بەرین، چونکە موزیک لەڕووی تیۆرییەوە، هەڵگری فەلسەفەو ئامانجی نمایشەکەیەو پێمان دەڵێ موزیک بە دژایەتی کردن لەگەڵ ناکامی و بە هێڕش کردنی کۆمەڵگا، کاریگەرترین چەکەکە بۆ دروست کردنەوەی مرۆڤ دوای ڕوخانی،
موزیک لەو چوارچیوە فەلسەفییەدا، کۆمەڵێ مەغزاو دەلالاتی هەمداری جیا جیای لێ دەبێتەوە، کە هەر هەموویان بەئاراستەی چاکسازی و ڕێگەی ئاشتی خوازی دەبن بە پراکتیک بۆ ئازادی مرۆڤ، ئەم فەلسەفەیەش لە دوا دیمەندا بە تەواوەتی بەرجەستە دەبێت کە ئەکتەری سەرەکی نەخۆشخانەکە کەمانچەکە بەکەژۆڵەیەکی نەوەی نوێ دەسپێرێ بە ژەنین، ئیدی شێتەکان هەموویان دێنە ناو بینەران و نەتەکانیان بەسەر دا دابەش دەکەن.
جگە لەڕووە فەلسەفییەکەی، موزیک لەنمایشەکەدا بەرجەستەیەکی زیندووی ڕووداوەکانی دەکردو ڕیتمی نمایشەکەی بەهاوسەنگی ڕاگرتبوو، بەتایبەت لەدیمەنە سەربازی و دیمەنی تەپڵ و دابەش کردنی نەتەکان لە ناو بینەراندا.
دەرهێنەڕ نیشانی داین کە شێتەکان چۆن بەگوتارە موزێکیە دەردەکانیان ساڕێژ کرا، بە هەمان ئامانج نەتەکان بەسەر بینەران وەک تاکی کۆمەڵگا دابەش کراو گوتیان سەرەڕای نەهامەتییەکان لەموزیک ژەنین بەردەوام دەبین، چونکە پێیان وابوو موزیک فاکتەرێکی بنەڕەتی بەردەوام بوونی ژیانو چەکی بەرەنگار بوونەوەی ئازارەکانە.
بەگشتی موزیک لەنمایشەکەدا وەک زیندووترین پێکهاتەی نمایشەکە بوونی خۆی سەلماند.
دەرهێنەر:
پێشتر هیچ بەرهەمێکی دەرهێنەر حەیدەر ئەبو حەیدەرم نەبینیووە، بەڵام ستایلێکی ئەکادیمی وئەزموونێکی باشی پێوە دیارە لەڕووی دەرهێنانی شانۆی تەعبیری.
پێم وایە کارێکی باشی کردووە کە نمایشەکەی لەنمایشی پانتۆمایم دەرهێناوە و وەک ئەزموونێکی تایبەتی خۆی، پانتۆمایم و نمایشی شانۆیی تێکەڵ بەیەکتر کردووە، ئەگەرنا ڕەنگە نمایشەکەی دووچاری ڕوخان دەکرد.

چونکە بانتۆمایم کە پشت بە توانایەکی گەورەی ئەکتەر دەبەستێت، پێوستی بە وزەو دەسەڵاتەکی زۆری فیزیکی و جەستەیی ئەکتەر هەیە، ڕەنگە بە نمایشەکی یەک سەعاتی بە هەموو ئەکتەرێک کارێکی ئاسان نەبێت.

دەرهێنەر کە نووسەری نمایشەکەشە، هەندێ لەدیمەنەکانی خستۆتە دیوی ناوەوەی لابوورەکەو هەندێکی تری خستۆتە دیوی دەرەوە، دەرگایەکی تەماتیکی لێکیان جودا دەکاتەوە، بەڵام هەردوو دیو هەر یەک جیهانن،

دەرهێنەر ئەوەی ناوەوەی داوە بەشەش کاراکتەرە شێتەکە و پەرستارەکە، ئەوەی دەرەوەش بەئەکتەری سەرەکی، کە موزیک ژەنەکە.

بە دەربڕینی دیمەنەکانی ناوەوە، دەرهێنەر پشتی بەڕووناکی و سینۆگرافیا و موزیک بەستووە، چەند دیمەنێکی تەعبیری بەسەبەری لەئەکتەرەکان دروست کردووەو ستاتیکایەکی سەرنج ڕاکێشی بەکار هێناوە بۆ دروست کردنی چەند وێنەیەکی دراماتۆرگی جیاواز.

فەزای دەرەوەشی بەئەکتەرە سەرەکیەکەو هەندێ دیمەنیشی تێکەڵ یەکتر کردووە.

دەرهێنەر هەوڵی داوە نمایشەکەی لەوێنەی دراماتۆرگی تەر بکات بە پشت بەستن بە:

یەکەم: ئەکتەر

دووەم: موزیک

سێیەم : سینۆگرافیاو ڕووناکی

بەڵام تاچەند لەدروست کردنی وێنە دراماتۆرگیەکاندا سەرکەوتوو بووە؟

چەند توانیویەتی وێنەکان بخاتە نێو بەرگی ستاتیکایەکی تەعبیری و هێماداری، کە چێژ بەبینەر ببەخشێ و چاو تێرکا لە جوانیی؟

ڕەنگە بینەر وەڵامی تایبەتی خۆی هەبێت، بەڵام من پێم وایە دەرهێنەر زۆر لەو خواستانەی نەگەیاند کە لەخەیاڵی دابوو، لەسەر تەختەی شانۆ بە پراکتیکیان بکات.

نیشانەی ئەو بەشاییەش لەوە دەردەکەوە، کە وێنەکان لەزۆر کاتدا بینەری تەر نەکرد لەچێژ، لەوانەش لە دیمەنی گەلگامیش، دیمەنی ژەهرخواردنەکەی سوقرات، دیمەنی خوێندنەوەی بەگەکان، دانیشتن لەسەر ئاو دەست.

بە پێچەوانەی دیمەنی نمایشە سەربازیەکەو دیمەنی کۆتایی دابەش کردنی نەتەکان .

هەروا دەرهێنەر هەوڵی زۆری دابوو ڕیتمی نمایشەکە لەسڕ بوون بپارێزێ، بۆ دروست کردنی ئەو ڕیتم و وێنە لەناکاوانەی بینەر لەسارد بوونەوە بە ئاگا دێنێتەوە.

ئەکتەر:

ئەکتەری سەرەکی نمایشەکە میدیا ڕەئووفە، کە لەو نمایشەدا ڕۆڵی موزیک ژەنێک دەبینی لەناو نەخۆشخانەیەکداو ئاگاداری تەواوی ئەو کارەساتە مرۆییانەیە کە لەو شوێنەدا ڕوو دەدەن و ئەو زەرینەی ڕووداوەکانی بەرجەستە دەکات، ئەویش پارچەیەکە لەشێتەکان، بەڵام هوشیار ترو بەئاگاترە لەوانی تر چونکە بەهۆی موزیکەوە توانیویەتی بەرگە بگرێ، هەر ئەویشە بە خۆ رزگار کردن شێتەکان فێری موزیک ژەنیین و سەمایان دەکات.

میدیا ڕەئووف وەک ئەکتەر پاشخانەکی پڕ لە ئەزموونی دوورو درێژی هەیەو ئەکتەرەکی ئەکادیمی نەوەی هەشتاکانە لەشانۆی عیراقی و شانۆی کوردیدا، بەڵام چونکە شانۆ لابورەکی بەردەوامە بۆ ئەکتەرو پێویستی بەئەکتیف بوونەوەی بەردەوامی ڕاهێنان و جەستە و ئیلقا هەیە، ڕەنگە توانست و ئەدای ئەکتەر گۆڕانکاری بەسەر دابێت، بینەر ئەو گۆڕانکارییە لەسەر شانۆدا دەخوێنێتەوە.

بەگوێرەی میدیا دوو خاڵی زەق لە نمایشەکەی دا هەستی پێدەکرا یەکەمیان بەگشتی نمایشەکی گرژی هەبوو، کە لەگەڵ کاراکتەرەکی موزیک ژەن لێک دوور بوون، گرژی لەبەرز بوونەوەی حاڵەتی ئینفعالات لە نواندندا، گرژی لەریتمی دەنگ.

دووەمیان: خنکانی نیوەی ڕستەو دیالۆگەکان بەهۆی دەنگ نووسان و ناسەقامگیری لەتەن و ناڕێکی هاوسەنگ ڕاگرتن، کە دیارە ئەم گرفتە هونەریانەش کاریگەری خۆیان دەبێت بەسەر هونەریی ئیلقاو دەنگی ئەکتەر بەگشتی .

بەڵام لەهەندێ دیمەندا میدیا ئەدایەکی بەرزی نیشاندا، بەتایبەت لەدیمەنی سەما و دیمەنی نمایشە سەربازیەکەدا.

شەش ئەکتەرە گەنجەکانی پەیمانگاش بە تێکڕایی ئەدای سەرکەوتوویان نواند ، بەتایبەت ئەو نمایشانەی پێش دەست پێکردن لەناو بینەران ئەنجامیان دا، خۆناساندنەکی بەهێز بوو بەناساندنی کاراکتەرەکانیان و چوونە نێو ئەتمۆسفیری نمایشەکە.

حەیدەر عەبدولڕەحمان